

In zijn boek 'De ommelander borgen en hare bewoners in de 17e en 18e eeuw' uit 1906 beschrijft dhr. J.A. Feith Bijma als volgt:

Bijma:

Bijma, ook wel geheeten het Huis te Faan, lag ten zuiden van het gehucht Faan, aan de westzijde van den straatweg van Niekerk naar Enumatil. De grachten en de huisstede, waarop

thans eene fraaie boerenplaats, zijn gebleven.

De oorspronkelijke ligging van Bijma is eenigszins anders. Op kaarten uit de eerste helft der 17de eeuw vindt men Bijmaheerd meer westelijk gelegen, terwijl men iets noordelijker het huis Millinga aantreft. Op laatstgenoemd huis woonde in 1392 waarschijnlijk de toenmalige "hovedinck to Fanum" Menne Benninghe. In de 16de eeuw was Bijmaheerd in het bezit van het geslacht Bijwema of Bijma.

In 1613 liet "Ernst van Millingha toe Faen" in het dorpje van dien naam een nieuwe kerk bouwen. Zijn zoon Claes noemt zich in 1622 Millinga op Bijma, terwijl deze en diens zoon Ernst zich doorgaans betitelen als "Millinga jonker en hoveling toe Faen op Bijma".

Bijmaheerd en het huis der Millinga's schijnen dus in eene hand gekomen te zijn, waarmede de naam Bijma van de heerd werd overgebracht naar het Huis te Faan. Erfgenaam van den laatsten Millinga werd in 1675 Hayo Unico Eenens, wiens grootmoeder eene Millinga was. Eenens bewoonde de borg, doch verkocht op 12 juni 1678 "het adelycke huis tot Faen met grafte, cingels enz." aan den bekenden Groninger professor Gerhardus Feltman. Deze nam in datzelfde jaar eene benoeming tot hofrichter te Aurich aan en schijnt dus de borg niet te hebben bewoond, doch haar te hebben overgedragen aan Gerhard Aldringa. Deze, eigenaar van eene naburige borg te Niekerk en evenals zijne voorzaten Coenders en Aldringa reeds den titel van hoveling tot Faan voerende, droeg het huis Bijma met 77 grazen lands bij acte van 2 februari 1689 overaan zijn zoon Jebbo. [Nog in 1710 leefde Jebbo Aldringa op Bijma tot Faan] Door het huwelijk van Peter de Mepsche met Geertruid Aldringa kwam in het eerste dwartaal der 18de eeuw het huis Bijma te Faan aan Rudolph de Mepsche. Deze zoude den klank Faan in Stad en Lande berucht maken tot lange jaren na zijn dood. In het jaar 1725 liet hij een nieuw huis Bijma bouwen, iets zuidelijker dan het oude huis der Millinga's te Faan. Eenige jaren later, in 1731, begon de heer van Faan in zijne kwaliteit van grietman van Oosterdeel-Langewold zijne wreede vervolgingen tegen de werkelijke en vermeende bedrivers van het misdrijf der sodomie in zijne uitgestrekte grietenij, waarbij helaas hebzucht en wraak onder de redenen tot vervolging hebben geschuid. Het schathuis van Bijma heeft in die dagen maar al te dikwijls als pijnkamer dienst gedaan. Rudolph de Mepsche, die voortdurend in geldverlegenheid verkeerde, zag in 1753 zijn "adelijcke borgh Bijma tot Faan" door zijne schuldeischers verkoopen. Eigenaar werd zijn zwager E.R. Alberda van Bloemersma. Ten derden male kwam dus Bijma en Bloemersma in eene hand [ook Rudolph de Mepsche was heer van Bloemersma]. Van de Alberda's ging Bijma aan het einde der 18de eeuw over op den heer baron d'Aulnis de Bourouill en van deze op Jhr. Mr. R.A. Quintus. In 1860 werd het huis Bijma gesloopt.

Eene afbeelding van deze borg omstreeks 1786 geeft de kaart van Beckeringh.